

ших пределах, так что можно говорить об уровне избыточности в 60—70 % как универсальном свойстве языка вообще.

Избыточность языка, а следовательно, и слов в тексте объясняется, кроме того, и тем, что органы чувств воспринимают речь, и соответствующие центры мозга ее перерабатывают не непрерывно, а путем накопления порций информации.

Периодическое накопление порций информации мозговыми механизмами неизбежно ведет к неравномерному распределению информации в тексте. Исследования показывают, что распределение информации в тексте имеет квантовый характер: максимально информативные элементы чередуются с малоинформативными и с вообще избыточными.

Избыточность языка лежит в основе функционирования такого механизма речи, как вероятностное прогнозирование. Вероятностное прогнозирование — неотъемлемая часть синхронного перевода. Прогнозирование вероятностей появления следующих друг за другом речевых единиц возможно только в том случае, если речевой поток состоит из взаимозависимых единиц и имеет место повторяемость. Повторяющиеся элементы любой взаимосвязанной речи не несут новой информации, а лишь повторяют уже известную информацию, поэтому их принято называть избыточными. Определенный уровень избыточности необходим для того, чтобы синхронный перевод стал возможным.

Функции избыточности многообразны, она является непременным условием эффективности коммуникации и в значительной степени определяет информативность текста, которая выражается в неравномерном распределении информации в речевом произведении.

М.В. Юнаш
БДЭУ (Минск)

ДА ПРАБЛЕМЫ ІНТЭРФЕРЭНЦЫЎ МАЎЛЕННІ СТУДЭНТАЎ

Сучасная моўная сітуацыя на Беларусі характарызуецца суіснаваннем блізародных беларускай і рускай моў. Нягледзячы на наяўнасць падабенства паміж дадзенымі мовамі, кожная з іх мае свае спецыфічныя рысы. Нярэдка гэтыя рысы ігнаруюцца. Пры маўленні на адной мове неапраўдана ўжываюцца элементы другой мовы. Такую з'яву называюць моўнай інтэрферэнцыяй. Інтэрферэнцыя прыводзіць да парушэння норм беларускай і рускай моў.

Мэта нашага даклада — разгледзець руска-беларускую інтэрферэнцыю ў маўленні студэнтаў эканамічных спецыяльнасцей.

Неабходна адзначыць, што інтэрферэнцыйныя памылкі назіраюцца на розных узроўнях моўнай сістэмы. Так, пашыранай з'яўляецца марфалагічная інтэрферэнцыя. Нярэдка сустракаецца памылковае ўжыванне канчаткаў назоўнікаў. Напрыклад, пад уплывам рускай мовы ў назоўніках першага скланення ў давальным і месным склонах памыл-

кова адсутнічае чаргаванне зычных, захоўваецца канчаток -е: *эканоміке* (замест *эканоміцы*), *гаспадарке* (замест *гаспадарцы*). Шмат памылак пры ўжыванні канчаткаў -у (-ю) у назоўнікаў другога скланення мужчынскага роду ў форме роднага склону, у рускай мове адпаведныя назоўнікі маюць канчаткі -а (-я), напрыклад: *бюджэта* (замест *бюджэту*), *рынка* (замест *рынку*), *менеджмента* (замест *менеджменту*), *аванса* (замест *авансу*), *бізнеса* (замест *бізнесу*) і г.д. Назоўнікі другога скланення мужчынскага роду з асновай на цвёрды зычны ў форме меснага склону памылкова ўжываюцца не з канчаткам -е, а пад уплывам рускай мовы з канчаткам -у: *па аб'ёму* (замест *па аб'ёме*), *па плану* (замест *па плане*). Назоўнікі множнага ліку з прыназоўнікам *па* ў беларускай мове — назоўнікі меснага склону з канчаткамі -ах (-ях), у рускай — давальнага склону з канчаткамі -ам (-ям). У беларускім маўленні студэнтаў даволі часта назіраецца адхіленне ад нормы: *па цэнам* (замест *па цэнах*), *па працэнтам* (замест *па працэнтах*), *па затратам* (замест *па затратах*).

У беларускай мове абмежаванае ўжыванне кароткіх дзеепрыметнікаў: рус. *план выполнен* — бел. *план выкананы*. Часта выкарыстоўваюцца нехарактэрныя для беларускай мовы дзеепрыметнікі з суфіксамі -ем, -ач, -уч, -юч, напрыклад, *ажыццяўляемая ад свайго імя* (замест *якая ажыццяўляецца ад свайго імя*), *дзеянні, узнікаючыя на базе знешнеэканамічных сувязей* (замест *дзеянні, якія ўзнікаюць на базе знешнеэканамічных сувязей*) і г.д. Ненаарматыўным з'яўляецца ўжыванне зваротных дзеепрыметнікаў, напрыклад: *знаходзячыся ў абарачэнні грошы* (замест *грошы, якія заходзяць ў абарачэнні*).

Інтэрферэнцыя пры выкарыстанні дзеепрыслоўяў звязана з утварэннем незалежнага стану ці ўжываннем зваротнай формы, напрыклад, *набывая* (замест *набываючы*), *сувымяраючыся* (замест *сувымяраючыся*).

Акцэнталагічная інтэрферэнцыя праяўляецца ў вусным маўленні студэнтаў, калі яны, размаўляючы па-беларуску, ужываюць рускі варыянт націску ў слове або спалучэнні слоў: *за'нятасць* (замест *заны'тасць*), *іскавы'* (замест *і'скавы*), *за'рабатная плата* (замест *зарабо'тная плата*).

Лексічная інтэрферэнцыя часцей за ўсё выяўляецца ў падмене беларускай лексікі рускай, напрыклад: *смета* (замест *каштарыс*), *налог* (замест *падатак*), *спрос* (замест *попыт*), *пасобіе* (замест *дапамога*), *убытак* (замест *страта*).

Сінтаксічная інтэрферэнцыя адбываецца, калі пры карыстанні беларускай мовай студэнты ўводзяць у яе сінтаксічныя канструкцыі рускай мовы, напрыклад: *створаны па ўзоры* (замест *створаны на ўзор*), *катэгорыям рынку адносяцца* (замест *да катэгорый рынку адносяцца*).

Такім чынам, праблема руска-беларускай інтэрферэнцыі актуальная і злабадзённая. Для яе вырашэння неабходна надаваць асаблівую ўвагу размежаванню асаблівасцей дзвюх моў. Студэнты павінны засвоіць спецыфіку беларускай мовы ў параўнанні з рускай. Для гэтага мэ-

тазгодна, напрыклад, даваць практыкаванні на пераклад тэкстаў, таму што менавіта пры аналізе перакладу можна ўбачыць як агульныя асаблівасці моў, так і адрозненні ў лексічных, фразеалагічных і стылістычных сістэмах, іх граматычным ладзе. Неабходна, каб студэнты знаходзілі ў перакладзе прыклады магчымай інтэрферэнцыі, вызначалі яе разнавіднасці. Гэта будзе павышаць культуру іх маўлення.

Секция 2

МЕЖКУЛЬТУРНАЯ БИЗНЕС-КОММУНИКАЦИЯ

*И.В. Акулович,
Т.Н. Нестерович*
БГЭУ (Минск)

ИНСТИТУТ ДЕНЕГ ВО ФРАНЦУЗСКИХ ПОСЛОВИЦАХ И ПОГОВОРКАХ

Известно, что структура социального поведения, в т.ч. экономического, пронизана огромным количеством стереотипов (автоматизмов, привычек и навыков), которые, типизируя ситуации, помогают человеку ориентироваться в жизни. Довольно часто они выражаются вербально. Таким образом, в каждом стереотипе заложена многофункциональная программа спонтанного ответа на социальное окружение, которая экономит наши действия.

У каждого народа с давних времен в речевом обиходе используются устойчивые выражения и фразы, включающие множество емких смысловых формул. Пословицы и поговорки как своеобразный накопитель народной мудрости отражают все аспекты обыденной жизни многих поколений.

Задачей данной работы является проведение содержательного анализа французских и русских пословиц, включающих один из важнейших экономических институтов — деньги. Деньги выступают в роли средства платежа, обмена и накопления. Все операции, проводимые в экономической сфере, так или иначе, связаны с ними. Неудивительно, что деньги стали объектом множества пословиц и поговорок, как в русском, так и французском языках. Обилие оттенков и нюансов восприятия денег и их смысловой интерпретации иллюстрируют следующие примеры.